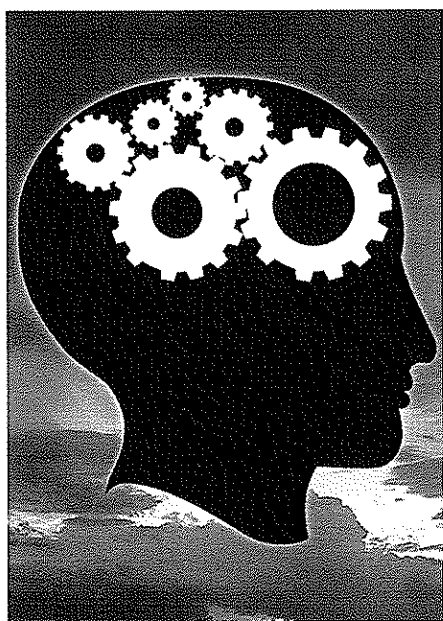

כוח המוח

חוק עידוד השקעות הון מחטיא במידה רבה את מטרותו, בשל המגבלות המוטלות על מי שרוצים ליהנות ממנו. בעידן זה של משבר כלכלי עולמי, יש להקל את התנאים ולאפשר לחברות רב-לאומיות ליהנות מהמוח הישראלי < משה שקל

בימים אלו, כשהכל שואלים מה ניתן לעשות בכדי לסייע במשבר, נעלה אף אנו מספר רעיונות בתחום המס שיכולים לסייע, וליתר דיוק – עידוד השקעות שמייצרות עבודה.

מטרותו של חוק עידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 היא משיכת הון לישראל לשם פיתוח יכולת הייצור המקומי, ניצול יעיל של אוצרותיה ויכולתה הכלכלית, ובנוסף – הקטנת הייבוא והגדלת הייצוא. ומהם "אוצ" רותיה ויכולתה הכלכלית של ישראל זולת כוח אדם מיומן ומוכשר?

לצורך מימוש מטרות אלו מקנה החוק מענקים, פטורים, הנחות והקלות. לפני שלוש שנים תקן החוק, לשם מתן מענה לצורת הפקת ההכנסה בתחומי הטכנולוגיה, כגון מתן זכות שימוש, מתן שירותים בקשר אליה וכדומה, ובלבד שמדובר במהלך העסקים הרגיל של החברה.

בנוסף, בכדי להעלות את תחרותיות המשק ולמשוך לישראל את החברות הגדורות בעולם, התווסף "המסלול האסטרטגי", אשר על פיו ייהנו החברות מפטור ממס (מס חברות ומס על הדיבידנד) במשך 15 שנים. אלא שלצורך קבלת ההטבות נדרשת "השקעה מזערית מזכה" בהיקף של 900 מיליון שקל ומחזור חברה מאוחד של 20 מיליארד שקל.

דומה, שמגבלה זו בדמות ביצוע השקעות הוניות (ברכוש קבוע) בהיקף גדול מאוד, מחטיאה במידה רבה את המטרה שלשמה נחקק החוק בכלל ואת הלוגיקה של "המסלול האסטרטגי" בפרט.

מחד, קיים עידוד למפעלי טכנולוגיה מתקדמת – הכללת הכנסות מסוגים שונים בתחומי הטכנולוגיה כנהנות מהטבות. מנגד,

עו"ד ד"ר משה שקל, משרד שקל ושות'

החוק כנוסחו כעת מעודד הקמת מפעלים עתידי השקעה הונית, ואולם מרבית המפעלים הללו פועלים בתחום התעשייה המסורתית. ככל הידוע לנו, נכון להיום, אין חברות רב-לאומיות אשר עמדו בתנאי המסלול האסטרטגי וקיבלו הטבות, כך שנראה, כי התיקון לחוק אינו משיג את מטרותו.

בנוסף, בעניין הזרמת ההון הזר לישראל: הדרישה של השקעה מסיבית ברכוש קבוע כתנאי לאישור השקעה ב"מסלול האסטרטגי", יפה אולי למפעלי התעשייה המסורתית, אך אין לה דבר וחצי דבר עם הרצון לעודד העסקת עובדים בהיי-טק. זאת ועוד: ממילא רוב ההון שנדרש להשקיעו בצידו קבוע יוצא מן הסתם לרכישת אותו ציוד במדינות אחרות, כך שהיקף ההון נטו שנכנס לישראל כתוצאה מדרישה זו הוא נמוך.

כפי שצינו, האוצר הטבעי העיקרי שלנו הוא כוח אדם טכנולוגי מיומן – "כוח המוח". אלא שהשכר שמשולם בארץ אינו יכול להוות גורם תחרותי של ממש לעומת עלות השכר הנמוכה בהרבה בשווקים המתעוררים של אסיה, כך שהתחרותיות המשוקללת של המשק הישראלי אינה גבוהה מספיק בכדי למשוך השקעות במסלול זה.

לצורך השגת מטרות החוק, תוך התאמה הן לעולם של חברות הטכנולוגיה המתקדמות והן לאוצרות הטבע של ישראל, ראוי שיבוצעו מספר התאמות בהגדרות המאפשרות מתן הטבות המס.

על המדינה לאפשר לחברות רב-לאומיות, אשר היקף ההשקעה שלהן במחקר ופיתוח בישראל (לרבות משכורות לעובדים ישראליים), יעלה על סכום השקעה מינימלי אשר יהיה נמוך מהסכום הקבוע כיום בחוק, ליהנות מהטבות המס של המסלול האסטרטגי.

בדרך זו יהיה ניתן למשוך גופים בינלאומיים להשקיע במרכזי מחקר ופיתוח בישראל. הללו יתרמו למשק הישראלי הן בדרישה לכוח אדם בעל רמת השכלה גבוהה והן בהזרמת הון זר.

בימים אלו של פיטורים ומיתון כללי-עולמי, האם אין לראות משיכת קבוצות רב-לאומיות להעסיק עובדים בישראל ולהרחיב את מצבת כוח האדם שלהן כאן, כמצדיקה שינוי ורביזיה בקביעת הקריטריונים לכניסה בד' אמות "המסלול האסטרטגי"?

עם שינוי ההגדרות והחלת הטבות המס של מסלול אסטרטגי על חברות רב-לאומיות, אשר מבצעות השקעה במחקר ופיתוח בישראל בהיקף שיידרש, ייתכן שישראל תהיה תחרותית, וכך תושג תכליתו של החוק תוך התאמה לעולם הטכנולוגי המתקדם ותוך ניצול מיטבי של משאבי ישראל. ●